

Høring - NOU 2022: 13 Med videre betydning – Et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole

Uttalelse - Skolelederforbundet

Status	Innsendt til Utdanningsdirektoratet Innsendt og bekreftet av instansen via: trygve.beyer.olsen@skolelederforbundet.no
Innsendt av	Trygve Beyer-Olsen
Innsenders e-post:	trygve.beyer.olsen@skolelederforbundet.no
Innsendt dato	22.02.2023
Hvilken organisasjon?:	Skolelederforbundet Organisasjon (Privat)
Stilling	Politisk rådgiver

✓ Jeg bekrefter at denne uttalelsen er på vegne av hele oppgitte organisasjon.

Høring - NOU 2022: 13 Med videre betydning – Et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole

Avsender: Utdanningsdirektoratet på vegne av Kunnskapsdepartementet

1. INNLEDNING

Utvalget for etter- og videreutdanning i barnehage og skole, ledet av professor Sølvi Mausethagen, overleverte utredningen [NOU 2022: 13 Med videre betydning til Kunnskapsdepartementet 28. september](#). Kunnskapsdepartementet sender med dette NOUen på høring. Det er Utdanningsdirektoratet som sender ut høringen på vegne av Kunnskapsdepartementet, og som vil ha ansvaret for høringsprosessen og for å oppsummere høringen.

[Vi ber høringsinstansene vurdere behovet for å videresende høringen til underliggende etater/ virksomheter, medlemsorganisasjoner o.l. Vi ber kommuner, fylkeskommuner og større private barnehageeiere om å koordinere eventuelle innspill fra sine barnehager og skoler i en felles høringsuttalelse. På samme måte ber vi universitet og høyskoler om å koordinere eventuelle innspill fra ulike fakulteter og fagmiljøer. Det er også mulig å legge til vedlegg nederst i høringen.](#)

[I januar 2023 blir det avholdt høringskonferanser i regi av Utdanningsdirektoratet. Les mer om konferansene på \[udir.no\]\(#\).](#)

[Høringsuttalelser er offentlige etter offentlighetsloven og blir publisert. Våre høringer er åpne for alle, og de som ønsker det kan uttale seg. Frist for å svare er 28 februar 2023.](#)

[Vi takker på forhånd for alle innspill som gis i høringen!](#)

2. BAKGRUNN

Utvalget ble nedsatt i september 2021 og skulle vurdere og foreslå ulike modeller for etter- og videreutdanning for alle ansatte i barnehage, grunnskole, videregående opplæring, kulturskole, opplæring særskilt organisert for voksne, og i fag- og yrkesopplæringen i både skole og bedrift. Målet for modellene skal være å bidra til utvikling av god kompetanse hos ansatte i alle barnehager og skoler for å fremme læring og danning hos barn og elever. Utredningen og høringen skal være et grunnlag for departementets videre arbeid med å vurdere innretningen av et fremtidig system for etter- og videreutdanning for alle ansatte i barnehage- og opplæringssektoren, som etter planen skal være på plass i 2025.

2.1. OPPBYGGING AV UTREDNINGEN

Utredningen har tre hoveddeler. Utredningens første del gir et sammendrag av hovedinnholdet i utredningen og utvalgets forslag. Del 2 omhandler rammebetingelser og kunnskapsgrunnlag. Del 3 inneholder utvalgets vurderinger og forslag til et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole, herunder utvalgets prinsipper for kompetanseutvikling.

3. DAGENS ETTER- OG VIDEREUTDANNINGSSYSTEM

Utvalgets mandat og utredning handler om etter- og videreutdanning i barnehage og skole. NOUen baserer seg på et bredt kunnskapsgrunnlag om dagens etter- og videreutdanningsordninger, både forskning og flere pågående evalueringer av de ulike ordningene.

? Har dere synspunkter på og vurderinger av dagens etter- og videreutdanningssystem?

Skolelederforbundet mener at dagens etter- og videreutdanningssystem er modent for revidering, selv om mye er bra. Vi mener at det er feil at ledere ikke har de samme støtteordningene som andre ansatte mtp stipend- og frikjøpsordning. Vi ser også at det er store forskjeller mellom kommuner og skoler i hvordan tilbudene tas i mot og blir brukt.

Kommuneøkonomien og kommunens vilje til å prioritere kompetanseheving for sine ansatte er avgjørende for at tilbudene skal virke etter sin hensikt. Vi mener dessuten at det var feil å legge ned lærerspesialistordningen. Dette av flere årsaker, ordningen har vist seg å være til god støtte for skolens ledelse i utviklingsarbeid. Dessuten har ordningen vært en vei til lektorkompetanse for yrkesfaglærere.

Når det gjelder tilskuddsordningene, mener vi at det ikke har vært helt enkelt å forholde seg til de forskjellige ordningene. Det kan synes som om disse ikke helt har truffet behovet på skolenivå.

Skolelederforbundet synes det er positivt at det er mulig å velge fag som ikke står i katalogen, og at fokus på norsk, engelsk og matematikk har blitt tonet ned til fordel for blant annet praktisk estetiske fag.

4. KUNNSKAPSGRUNNLAGET

Kunnskapsgrunnlaget omfatter forskning på relevante områder og statistikk over ansattes kompetanse. Det inneholder også en gjennomgang av kompetanseutvikling fra utvalgte land og andre sektorer i Norge.

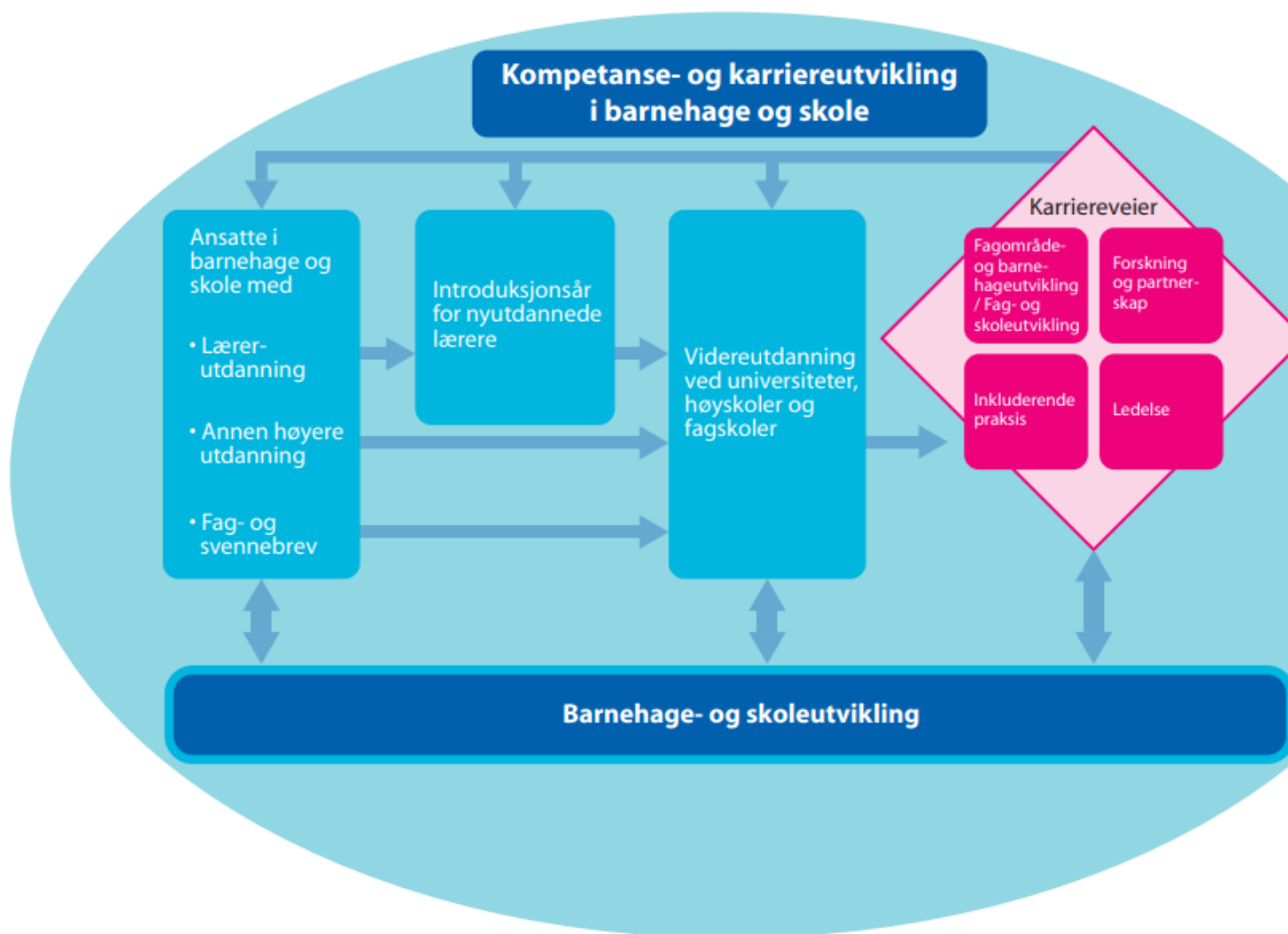
❓ Opplever dere at kunnskapsgrunnlaget om etter- og videreutdanningstiltak er dekkende for barnehage, grunnskole, videregående opplæring, kulturskole, opplæring særskilt organisert for voksne, og i fag- og yrkesopplæringen i både skole og bedrift?

Ja

Ingen kommentar fra instansen

5. HELHETLIG SYSTEM FOR KOMPETANSE- OG KARRIEREUTVIKLING

Utvalget foreslår et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling:

Les hele forslaget i [NOU 2022: 13 Med videre betydning.](#)

❓ Støtter dere forslaget om et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling slik det framkommer i NOUen?

Ja

Skolelederforbundet merker seg at det heller ikke i dette forslaget foreligger noe som kan gi ledere en likeverdig plass i ordningen. Vi mener at ledere bør ha like vilkår til videreutdanning som andre ansatte i sektor. Dette for bedre å rekruttere og beholde ledere.

6. RETT TIL INTRODUKSJONSÅR FOR NYUTDANNEDE LÆRERE

Utvalget foreslår å innføre en rett til et introduksjonsår for alle nyutdannede lærere i barnehage og skole. Retten skal innebære at 10 prosent av arbeidstiden det første året skal kunne brukes til introduksjonsaktiviteter. Les hele forslaget i [NOU 2022: 13 Med videre betydning.](#)

Støtter dere forslaget om rett til introduksjonsår for nyutdannede lærere?

Ja

Skolelederforbundet støtter forslaget om retten til introduksjonsår for nytilsatte under forutsetning av at ordningen også gjelder de som er fast ansatt på vilkår, (gjelder vgs.) Praksis her har ofte vært at når yrkesfaglærere ansettes, må de ta YFL etter tilsetting. Men de anses ikke som nytilsatt før etter ferdig utdanning. Dette kan være et kostnadskrevende tiltak som bør kompenseres fullt ut.

7. NASJONALT SYSTEM FOR KARRIEREVEIER I BARNEHAGE OG SKOLE

Utvalget foreslår å innføre et nasjonalt system for karriereveier for ansatte i barnehage og skole innenfor fire områder: fagområde- og barnehageutvikling / fag- og skoleutvikling, forskning og partnerskap, inkluderende praksis og ledelse. De foreslår å knytte gjennomføring av en videreutdanning på 60 studiepoeng på masternivå til utøvelse av karriereveiene. Minimum 20 prosent av arbeidstiden skal brukes til å utføre oppgaver i forbindelse med karriereveien. Les hele forslaget i [NOU 2022: 13 Med videre betydning.](#)

Støtter dere forslaget om et nasjonalt system for karriereveier i barnehage og skole?

Ja

Skolelederforbundet støtter forslaget om et nasjonalt system for karriereveier i barnehage og skole. Vi forutsetter at dette er en gjeninnføring av tidligere spesialistordning. Vi mener det er fornuftig at ordningen også omfatter andre ansatte i skole og barnehage.

Det er positivt at ledelse er en av karriereveiene. Vi opplever dette som en anerkjennelse av at ledelse er viktig i utviklingen av et godt lærings- og arbeidsmiljø for barn og unge.

8. LIKE VILKÅR OG MULIGHETER FOR VIDEREUTDANNING

Utvalget foreslår å innføre en felles ordning for videreutdanning som innebærer at minimum 20 prosent av arbeidstiden kan brukes til å gjennomføre videreutdanning tilsvarende et omfang på 30 studiepoeng over et år. De foreslår å inkludere andre ansatte som jobber med barn og elever i barnehage og skole i ordningen senest innen 2027. De foreslår også å utvikle flere moduler på 15 og 7,5 studiepoeng og flere digitale tilbud for å gi større valgmuligheter og fleksibilitet, samt foreta en helhetlig gjennomgang av videreutdanningstilbudene. Les hele forslaget i [NOU 2022: 13 Med videre betydning.](#)

? Støtter dere forslaget om like vilkår og muligheter for videreutdanning?

Ja

Skolelederforbundet støtter en felles ordning for videreutdanning. For skoler og barnehager som organisasjoner er vikarsituasjonen ved frikjøp utfordrende, være seg om denne er 20% eller mer. En reduksjon i frikjøpsordningen kan etter vårt skjønn føre til færre som benytter seg av denne, samtidig som dette vil kunne åpne opp for at flere kan få sjansen til videreutdanning. Skolelederforbundet ønsker primært å videreføre stipendordningen, da dette er en enklere ordning å administrere. Den er dessuten attraktiv for lærere og andre ansatte med funksjoner, og i deltidsstillinger, altså stillinger som ikke er forenlig med stort fravær/frikjøp. Dette vil også kunne være en akseptabel og attraktiv ordning og for ledere.

Ledere og ansatte i kulturskolen må sikres like vilkår som øvrige ansatte i sektoren.

9. EN FELLES TILSKUDDSORDNING FOR BARNEHAGE- OG SKOLEUTVIKLING

Utvalget foreslår å slå sammen dagens fire ordninger for lokal kompetanseutvikling til én felles tilskuddsordning for barnehage- og skoleutvikling. De foreslår å innføre en forholdsmessig fordeling av midlene, styrke kompetansenettverkene og partnerskapene, innføre treårige kompetanseplaner og opprette et nasjonalt samarbeidsforum og nettverk for samisk språk og kultur. Les hele forslaget i [NOU 2022: 13 Med videre betydning.](#)

? Støtter dere forslaget om én felles tilskuddsordning for barnehage- og skoleutvikling?

Ja

Skolelederforbundet støtter en felles tilskuddsordning. Men dette må være en ordning som bedre ivaretar lokale behov, på barnehage- og skolenivå. Det må være en tettere kobling mellom UH-sektor og den enkelte kommune, skole og barnehage. Her kan flere kombinerte stillinger være en vei å gå.

Vi ser at en slik ordning vil kreve ytterligere kompetanse hos skole- og barnehageeier.

10. ANDRE FORSLAG ELLER KOMMENTARER

🔍 Har dere andre forslag eller kommentarer?

Skolelederforbundet har lenge etterlyst at det må legges større vekt på ledelse av profesjonsfelleskapet. All utvikling av barnehager og skoler er avhengig av kompetent ledelse. Hele utredningen er etter vår mening preget av at all etter- og videreutdanning skal knyttes til lokalt utviklingsarbeid. Derfor må ledere og eiere også omfattes av denne ordningen. Dette beskrives i vedlagte notat.

Skolelederforbundet er opptatt av at laget rundt eleven/barnet styrkes. Derfor er det viktig med et helhetlig perspektiv. Alle ansatte i skole og barnehage og kulturskolen må omfattes av videreutdanningsordningen.

Skolelederforbundet mener også at det er viktig at videreutdanning ikke fører til at ansatte velger andre karriereveier ut av skole og barnehage. Derfor må ansatte som har tatt videreutdanning få oppgaver, stillinger og lønnsvilkår som gjenspeiler den økte kompetansen. Det er behov for kompetansetiltak for ledelse av skoler der det er elever med opplæring i samisk (særlig samisk som andre språk). Samarbeid med ressurskoler og tilpasning av timeplaner for eler med samisk krever forståelse av fagenes egenart og kompetanse innenfor kultur og språkkrav. Dette gjelder både i og utenfor det samiske forvaltningsområde.

Lokal kompetanseheving er viktig. Deltakelse på fysiske nettverkssamlinger særlig for lærere og ledere utenfor de nordlige fylkene er særs viktig for formidling av samisk språk og kultur og bør prioriteres framfor tidsbesparende digitale samlinger.

🔍 Dersom dere ønsker å levere et helhetlig hørings svar kan dere legge til et vedlegg her:

1. [Skolelederforbundet - Vedlegg til hørings svar NOU 22 13.pdf](#)